

A Ràdio Cambrils,

PATRIMONI COL·LECTIU

Transport i bagatges (II),
segles XVIII-XIX

Emissió del 19 de març de 2009

AJUNTAMENT DE CAMBRILS

Cultura
Arxiu

Què és? Una de les pàgines on es registraven els serveis de bagatges que es feien des de Cambrils.
De quan és? 1882.

Per què no consten els particulars que feien cada servei? Perquè l'objectiu era deixar constància dels serveis coordinats per l'Ajuntament de Cambrils, per tal de passar comptes dels pagaments.

De què ens informa?

Dels soldats, militars i pobres que circulaven per la carretera general.

On es troba? A l'Arxiu Municipal de Cambrils. Fons de l'Ajuntament de Cambrils. Lligall Servei de bagatges (1851/58). Signatura topogràfica: 325.11

				Bagages.			
				Hombres y a apellido.			
				Mes de Octubre.			
Fecha del pasaporte	Dia Mes Año	Graduacion de los que hacen el pedido	Cuerpo a que pertenecen	Autoridades locales que aspiden y los pasan en el punto de salida			
				que aspiden y los pasan en el punto de salida	Cabal	Punto de salida	Bagages
28 Agosto 1882.	28 Agosto 1882.	Sobre	Tramunte.	Francisco Numada		1. Vilanova	1. 1.
2 2. Octubre	2 2. Octubre	Cabo 1º	Gua civil.	Domingo Ribadulla		1. Carragosa	3.
28 Agosto	28 Agosto	Presos.	Tramunte.	Joaquin Gomez Calavera y 6 mas	1. 1.	"	3.
29 Setiembre	29 Setiembre	Sobre.	"	Feliciano Vicente.		1. Vilanova.	1. 1.
16 "	16 "	Preso.	"	Juan Antonio Royens y 5 mas.	1.	Ospitalet	3.
28 "	28 "	Sobre.	"	Luis Eliequel	1.	"	3.
27 "	27 "	"	"	José Rey Sans y 4 hijos.		3. Vilanova.	1. 1.
30 Agosto	30 Agosto	"	"	Agustin Gimenez Morales.	1.	"	1. 1.
4 Octubre	4 Octubre	Soldado.	Gua civil.	Lorenzo Rodriguez Fuentes.	1.	Ospitalet	3.
30 Setiembre	30 Setiembre	Sobre.	Tramunte	Antonio Sanchez Gonzalez.	1.	"	3.
24 Agosto	24 Agosto	"	"	Est. Almanana.	1.	1. Vilanova	1. 1.
24 Agosto	24 Agosto	"	"	"	1.	Ospitalet	3.

Què és? Una comunicació del comandant militar de Cambrils a l'Ajuntament.

De quan és? 21 de setembre de 1874

Per què la va redactar? Per ordenar que es realitzés un servei de bagatge, amb una cavalleria i un carro.

Què s'havia de transportar? Materials per a la construcció de la línia del telègraf elèctric entre Cambrils i Mont-roig.

Quantes comunicacions com aquesta es conserven a l'Arxiu Municipal de Cambrils? Tres, totes del mateix mes.

Què ens permet saber? En quina data es construïa o reparava la línia de telegrafia elèctrica entre Cambrils i Mont-roig.

On es troba? A l'Arxiu Municipal de Cambrils. Fons de l'Ajuntament de Cambrils. Lligall Servei de bagatges (1874). Signatura topogràfica: 325.14

*Para las diez de la mañana del día
de hoy, vivare V^a facilitarme un bagage de
un carro con una caballeria, al objeto de con-
ducir a Montroig, varios efectos del telegrafo
electrico que se construye desde esta a aquella
villa.*

Cambrils 21 Set^r 1874

El Comte Militar

Monte Gallego

A circular ink stamp is located below the signature. The text within the stamp reads "COMISIÓN MILITAR" around the top inner edge and "CAMBRILS" around the bottom inner edge. In the center, the number "21" is visible.

BAGAJES.

Partido de *Reus*

Alcaldia de *Cambrils*

SERVICIO.

EN LETRA.

Carros de 2 mulos..... "
Idem de 1 id..... *uno*
Tiros..... "
Bagajes mayores..... "
Idem menores..... "

DISTANCIAS.

Leguas. Medias leguas. Cuartos de legua.

De *Cambrils*
á *Montbrió*..... " " "

Las mismas que he recorrido con los espresados hajages, habiendo satisfecho reales
..... céntimos por retribucion al Bagajero

D. *Paulino Rovira*

El Perceptor,

El encargado del servicio de Bagajes de esta villa, hasta el inmediato punto de etapa en que les corresponde su relevo, facilitará al dador D. *Vicente Salgado Comte Militar de esta plaza* el número de bagajes anotados al márgen que por pasaporte le corresponde; y segun está mandado por órdenes superiores vigentes, ha de satisfacer antes de emprender su marcha á razon de 4 ½ rs. vn. por legua por cada carro de dos mulos, 3 rs. por el de uno, 2 rs. por cada tiro, 1 ½ rs. por legua por bagaje mayor, y 1 real por cada menor.

Cambrils 21 de Setiembre de 1874.

El Alcalde,

Benito Jorner

NOTA DEL PESO QUE CORRESPONDE POR REGLAMENTO.—Un carro con 2 mulos, 30 arrobas.—Idem con 1 id., 20.—Por cada bagaje mayor, 10.—Por id. menor, 6 arrobas 17 libras.

OTRA.—Si se cargasen mas arrobas de las marcadas, se satisfarán 4 mrs. y medio por arroba mas en cada legua, siendo á gusto del bagajero.

Todo bagajero deberá ser relevado en el pueblo cabeza de distrito donde pernocte la tropa, y no siéndolo, dará parte á su regreso.

Com s'anotaven aquestes informacions?

- A la cara anterior s'anota com s'ha de fer el servei: des d'on, fins on, quan, amb quins bagatges, qui l'ha de fer.

- A la cara posterior, l'alcalde de la població final signa per demostrar que hi ha arribat correctament.

On es troba? A l'Arxiu Municipal de Cambrils. Fons de l'Ajuntament de Cambrils. Lligall Servei de bagatges (1874). Sig. Top: 325.14

Què és? Les cares anterior i posterior de la butlleta d'encàrrec i control del servei de bagatges ordenat a la pàgina anterior.

Per què es va redactar?

- 1.- L'Ajuntament de Cambrils comunicava l'ordre de servei a la persona assignada.
- 2.- Després, la persona ho lliurava a l'Ajuntament per demostrar que l'havia realitzat. Per això s'ha conservat a l'AMCAM.

El Bagajero..... ha llegat

á este punto procedente de *Cambrils* con los bagajes anotados al márgen.

Y para que conste lo firmo en *Montbrió*
á *21 de Setiembre de 1874.*

El Alcalde,

Miguel Bargaño

Recibí el importe del bagaje

Paulino Rovira

(Sello.)

Què és? Una instància del cambrilenc Pere Queralt al governador de Tarragona.

De quan és? 1 de desembre de 1824.

Quins fets exposa? Que el 13 d'octubre de 1824 va fer un servei de bagatge, amb el seu carro, tot substituint un cambrilenc que no s'havia presentat.

De què es queixa?

- Que l'autor de la falta no ha pagat encara la multa i ell no ha cobrat la indemnització pel servei realitzat.
- Que és un jornalер molt pobre i necessita i per això necessita cobrar de seguida.

Què demana? Que l'Ajuntament agilitzi el pagament.

On es troba? A l'Arxiu Municipal de Cambrils. Fons de l'Ajuntament de Cambrils. Lligall Correspondència sobre el servei de bagatges (1781/1903). Sig. Top: 326.8

*Pedro Carral Labrador de la Villa de Cambrils a V.
Tarragona 3 de Dize.
de 1824.*
*Suponiendo li este
tanto expone Pedro
el Bayle y Ayuntamiento
(qual que en quier inter.
vino en ello y como auto.
al título lo que reclama
el conde de Campagna*
*Excia con la mas humilde veneracion represento: Que
en el dia 13. del mes de Octbre. proximo parado el Mag.co
Ayuntam.to de Sta. Villa de Cambrils parador el
R. Servicio a un Batallon de Tropas q. paso por la mis-
sion para satisfacer ma nombró para hacer el Servicio de Bagage de la ex-
titud lo que reclama
por q. V. Excia tubo a bien señalar ala misma Villa.
Los Dueños de uno de los dos Carros cumpli-
eron exactam.te con lo mandado, pero no lo hicieron así
los otros Dueños de las tres mulas, q. componian el otro
Carro, por cuya falta de cumplim.to se vio el Mag.co
Ayuntam.to en el mayor trastorno, y la Tropa entre-
tenida en el curso de su viaje: en cuyo estado el Mag.co
Ayuntam.to alquiló el Carro de Recuarante, q. efecto
hizo el Servicio en lugar de los Rentistas, pero muy
lejos de habex satisfecho enter el alquiler, a expen-
cion de uno se hallan tan tenaces en no querer satisfacerlo
como q. no han sido bastantes las mas eficaces permu-
ciones q. les ha echo para ello. el Mag.co Sr. Bailen*

Què és? Una carta del militar Mariano Ibáñez a l'Ajuntament de Cambrils.

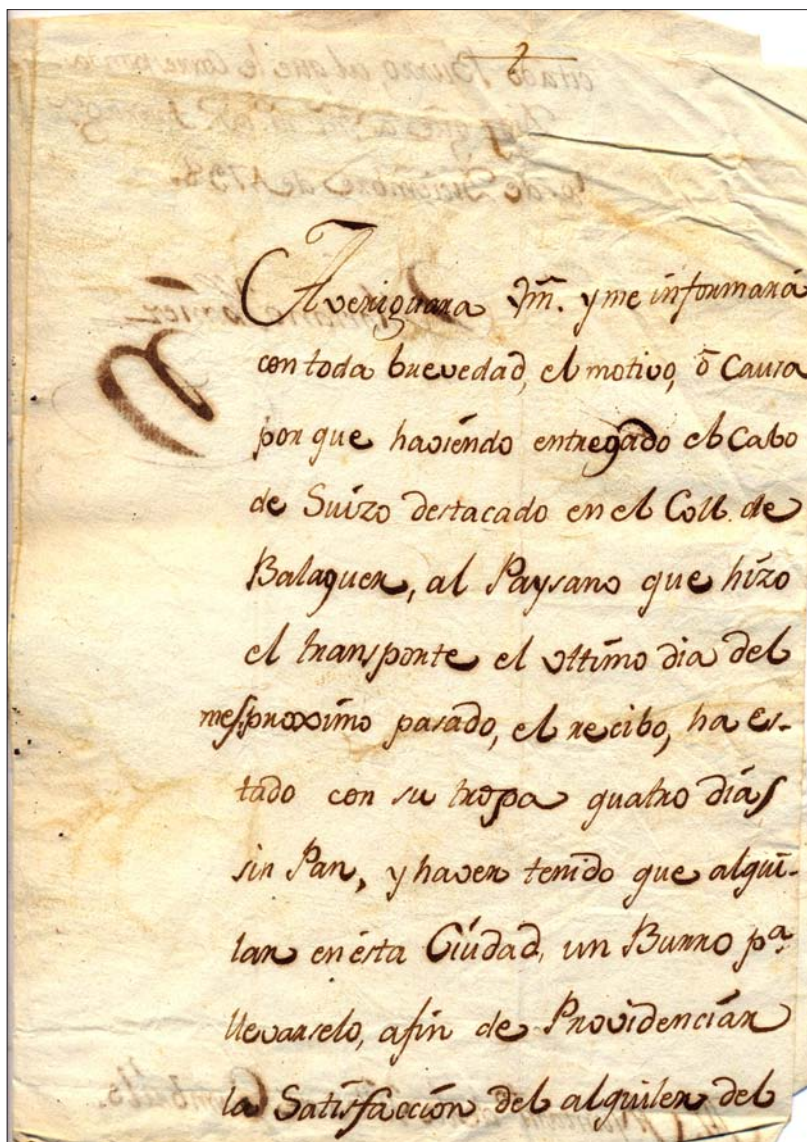
De quan és? 10 de desembre de 1798.

Per què la va escriure? Per queixar-se d'un incident que havia succeït durant un servei de bagatges el dia 30 de novembre de 1798.

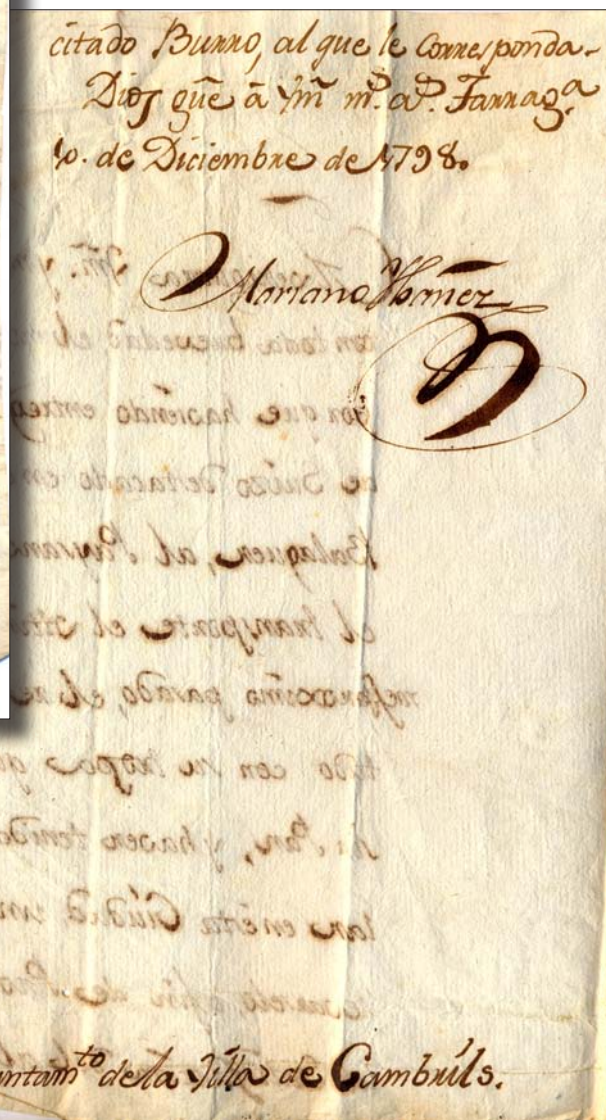
Què havia succeït, segons la seva versió? Un destacament militar del coll de Balaguer havia quedat quatre dies sense el proveïment de pa que els havia de portar un cambrilenc, tot i que el servei havia estat pagat.

El cap del destacament, a més, havia hagut de llogar un ruc.

On es troba? A l'Arxiu Municipal de Cambrils. Fons de l'Ajuntament de Cambrils. Lligall Correspondència sobre el servei de bagatges (1781/1903). Signatura topogràfica: 326.8

Verigiana Jm. y me informaria
con toda brevedad, el motivo, o causa
por que habiendo entregado el Cabo
de Suizo destacado en el Coll. de
Balaguer, al Payzano que hizo
el transporte el último día del
mesproximo pasado, el recibo, ha es-
tado con su tropa quatro días
sin Pan, y habiendo temido que algu-
lan en esta Ciudad, un Burro pa-
llevarlo, afin de Providencia
la Satisfacción del alquiler del

citado Burro, al que le corresponde
Dios que a Jm. m. d. P. Fama
10. de Diciembre de 1798.
Mariano Ibáñez
El Ayuntamiento de la Villa de Cambrils.

Lo quanto continuamente están transitando
Tropas, i otras personas empleadas en el R.
servicio por la Villa de Cambrils, i están esta
sustentando todos los dias la carga de Alforamientos
ulernáticos, i demas necesario, i aun contri-
buendo en bagages, cuya carga le han auido
do a llevar por espacio de 4 años los Pueblos de Vindols,
Quindoms, Marpuñols, Aleipax, Alforage, Alombis,
Botaxell, Rudecáñes, Vilanova de Crocnalbau, i
Bozafar, i sea preciso, q este Real servicio se
reparte, i lo hagan igualmente unos pueblos, i otros
respecto a q todos son Vasallos de Su Magest. Por
tanto relevando por ahora los q van expre-
sados: Mando a los q van puestos al Margen
que en las ocurrencias, i necesidades del Real

Què ordena? Que els pobles deixin de fer aquest servei i l'assumeixi un segon grup de pobles, que es detalla al marge.

On es troba? A l'Arxiu Municipal de Cambrils. Fons de l'Ajuntament de Cambrils. Lligall Correspondència sobre el servei de bagatges (1781/1903). Sig. Top: 326.8

Què és? Una ordre del mariscal de camp Agustín de Yraola, governador de Tarragona.

De quan és? 19 d'abril de 1781.

Quina situació exposa? Que

"continuamente están transitando tropas i otras personas empleadas en el real servicio, por la villa de Cambrils", i que els darrers anys un seguit de pobles han ajudat Cambrils a sostenir el servei de bagatges de suport a aquesta circulació.

Marge
Pueblos
Almonzoig,
Pineda de Aranda,
Dosaiguas,
Argenteira,
Villar,
i Villareca para
si fuere preciso al-
gun carro, i no
para otra cosa
La Villa de Cambrils con-
currirá con carros
siempre que se ne-
cesiten para trans-
portes del R. Ser-
vicio, lo q se ha-
rá saber.

servicio, en q sean avisados por el Baile, i Regidores
de Sta Villa de Cambrils, concurriran a ella con los
bagages Maiores, i menores, q les sean repartidos,
para que tho Real Servicio en esta importancia, no
padesca el menor perjuicio, i retrasado. Lo q cumplirán
thos Pueblos, i sus justicias, a quienes se les hace res-
ponsables bajo elas penas establecidas para tho fin
q se les exigiran a los q no cumplieren, con aviso que
se me de q haya faltado alguno por el referido Baile
i Regidores de Cambrils. Tarragona i Abril 19 de
1781 Agustín de Yraola

Què és? Un comunicat que no va signat.

De quan és? El document no porta data, però gràcies al tipus de lletra es pot situar a finals del segle XVIII o inicis del segle XIX.

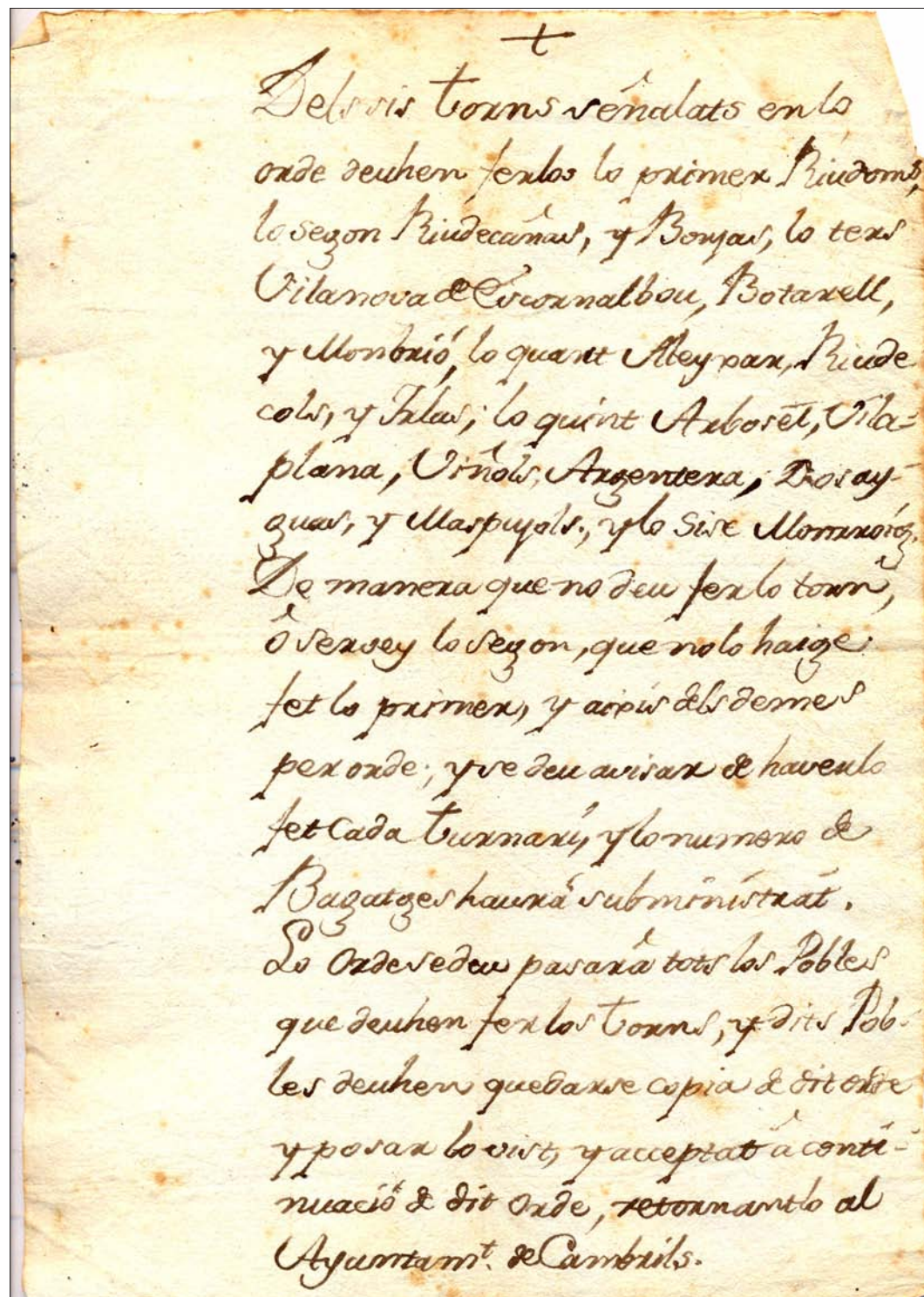
Quines característiques té la lletra de finals del segle XVIII?

- És força arrodonida (poc cursiva).
- Amb una lleugera inclinació cap a la dreta.
- Amb traços amb forma de llaç, especialment a la lletra "r", que gairebé sembla una "x".
- Amb una forma peculiar de dibuixar el cargol de la lletra "g".
- Similar a la lletra actual.

Quin signe es va dibuixar al capdamunt de la pàgina? El senyal de la creu.

Què ordena? Els sis torns en què s'organitzaven en aquell moment els pobles per a fer el servei de bagatges.

On es troba? A l'Arxiu Municipal de Cambrils.
Fons de l'Ajuntament de Cambrils. Lligall
Correspondència sobre el servei de bagatges
(1781/1903). Sig. Top: 326.8

+
Delors torns señalats en lo
orde deuen ferlos lo primer Pinedon,
lo segon Pinedonau, y Bonas, lo ters
Vilanova de Coronabou, Botarell,
y Monbrió, lo quart Alayon, Pinede
col, y Talas, lo quint Arboret, Vila
plana, Vinol, Argentera, Dorsay
ques, y Maspuys, y lo sixe Monbrió.
De manera que no deu fer lo torn,
o seasey lo segon, que nolo haige.
fet lo primer, y après els demes
per orde, y ve deu avisar de haverlo
fet cada tornau, y lo numero de
Bagatges hauna subministrat.
Lo Orde deu passar a tots los Pobles
que deuen fer los torns, y dits Pob
les deuen quedarne copia de dit orde
y posar lo vint, y acceptat a conti
nuació de dit orde, retornantlo al
Ajuntam^t. de Cambrils.

Què és? Una comunicació del governador de Tarragona a l'Ajuntament de Cambrils.

De quan és? 13 de maig de 1812.

Quines ordres transmet?

El nombre de persones i materials que s'han de presentar a Tarragona per fer unes tasques, els dies que duraran i qui ho pagarà.

De què es tracta? Probablement, construcció de carreteres, ja que han de portar calç i eines d'excavació i transport.

Com sabem que correspon a l'ocupació napoleònica?

- El general té un títol francès.
- Al peu hi ha un fragment en francès.
- La data correspon a la Guerra del Francès.

De què ens parla? De la incidència de les ocupacions militars sobre la població.

On es troba? A l'Arxiu Municipal de Cambrils. Fons de l'Ajuntament de Cambrils. Lligall Correspondència del servei de bagatges (1871/1903). Signatura topogràfica: 326.8

Tarrag^a 13 Mayo 1812.

Ex^{to} Alcalde, y Ayuntamiento de Cambrils

Para mañana a las cinco de la tarde me mandarán 8. hombres, 2. carros; con tres mulos cada carro. El punto de reunion será en la Rambla delante Sr. Juan^{to} donde encontraran al Capitan de Ingenieros para dar las disposiciones necesarias.

Los Peones deben venir uno partes con aradas, uno con palas, y otros con caparos.

Deberan trabajar quatro dias, y en el caso de continuarse avisará undiciantes para el relevo. toda esta gente debe ser pagada por la Poblacion a un jornal regular, y asi se castigara de xamte el Ayuntamiento que envíe gente inutil.

Dentro tres dias deben tambien remitirme 20 quintales de cal.

Quedan responsables los individuos del Ayuntamiento del cumplim^{to} de esto or^{to}. No se disimulará el mas pequeño defecto.

El Genl de Brig^a Baxon del Imperio Goiter nada de la Part^a de Tarrag^a.

Esper^a que el Ayuntamiento se obligara por a parte de sus rigores para ser obedi^a exactamente

P.D. Los Carros q^e actualmente trabajan en este lugar, mañana por lo mañana quedan libres, y se mandarán cada uno en sus casas, junto con los Peones.

Le General Gortari

Què és? La cara posterior (revers) de la comunicació que podeu veure a la pàgina anterior.

De quan és? 13 de maig de 1812.

Per què es va escriure? Perquè el mateix full de la comunicació, plegat, servís com a sobre per enviar-la.

Quines dades s'hi fan constar?

- Qui enviava la comunicació: "Le general gouverneur de Tarragone".
- A qui anava adreçada: "Les membres composants l'Agiuntamiento de Cambrills"
- A través de qui s'envia: "Service Militaire prefecture"

Per què està escrit en francès i els topònims estan modificats? Perquè va ser redactada per les tropes d'ocupació napoleònica, durant la Guerra del Francès.

On es troba? A l'Arxiu Municipal de Cambrils. Fons de l'Ajuntament de Cambrils. Lligall *Correspondència del servei de bagatges* (1871/1903). Signatura topogràfica: 326.8

Què és? Un ofici del governador militar de Tarragona a l'Ajuntament de Cambrils

De quan és? 1 de gener de 1826

Amb quin objectiu es va escriure? Per tal que les persones que circulaven per les carreteres amb alguna missió oficial poguessin identificar-se adequadament davant dels controls militars.

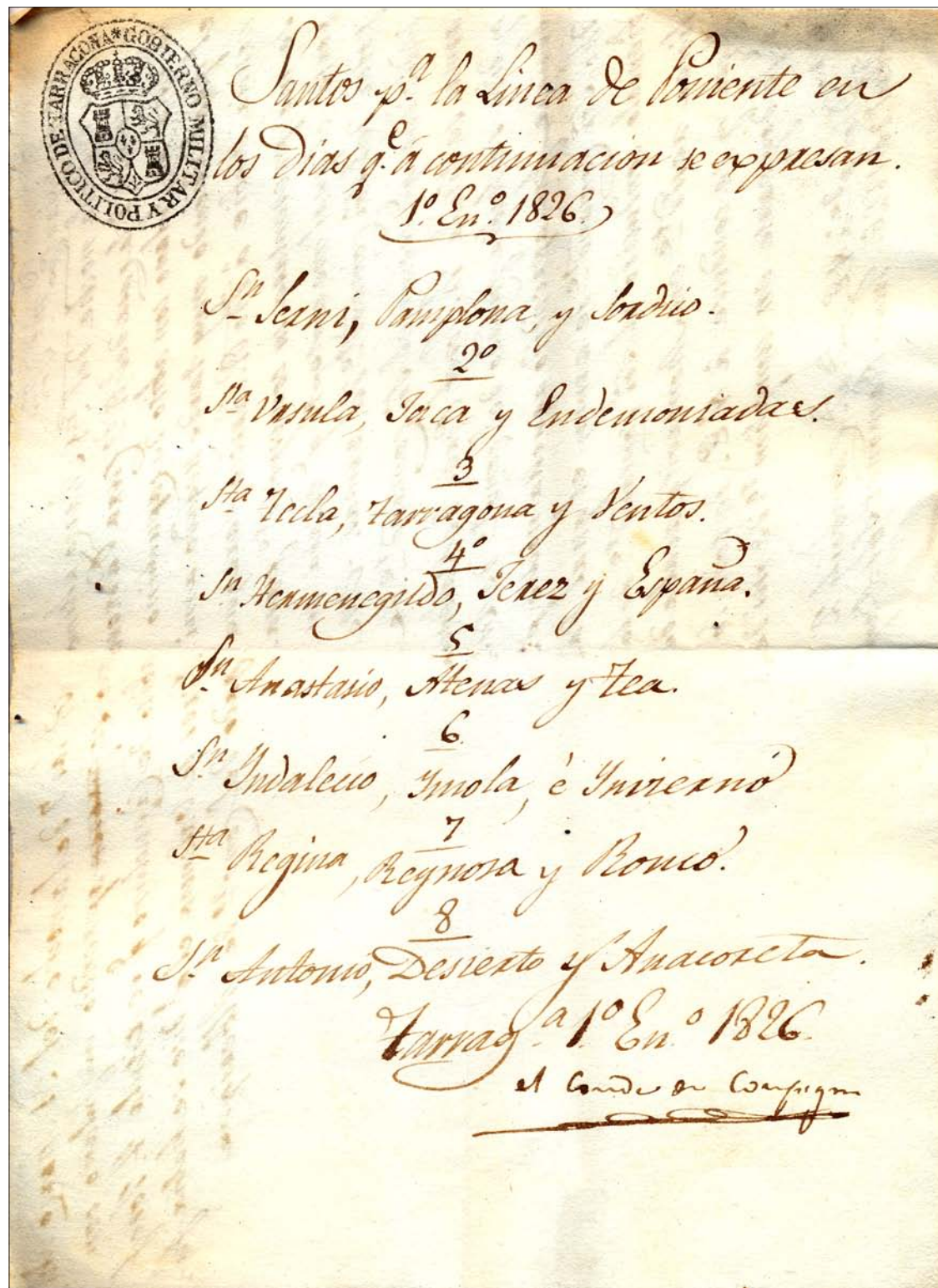
Quines eren aquestes missions oficials?

Tenint en compte que el document s'ha conservat dins dels lligalls del servei de bagatges, probablement l'havien d'utilitzar els propietaris de carros i animals de transport i càrrega que havien de realitzar aquests serveis.

Com es feia aquesta identificació?

Probablement usaven el mateix sistema que els exèrcits han mantingut fins avui: cada dia hi havia vigent un encadenament de tres paraules. Una l'havia de dir la persona que s'identificava, l'altra la deia l'autoritat militar que li reclamava la identificació, i la tercera era de seguretat.

On es troba? A l'Arxiu Municipal de Cambrils.
Fons de l'Ajuntament de Cambrils. Lligall
Correspondència del servei de bagatges
(1871/1903). Signatura topogràfica: 326.8

A Ràdio Cambrils,

Patrimoni col·lectiu

Transport i bagatges (II), segles XVIII-XIX

Emissió del 19 de març de 2009

AJUNTAMENT DE CAMBRILS

Cultura
Arxiu